

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXXII. De fundatione monasterij S. Mariæ Gratiarum Nouariæ, ac vnione,
& reformatione monasteriorum S. Mariæ Nouæ Astæ. S. Mariæ de Castello
Alexandriæ, sancti Spiritus Bergomi, S. Antonij ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

lancu & dicta auctoritate decernimus, quod transumptio eorum manu notari publici, & Curia causarum Camera Apostolica, vel alicuius Archiepiscopi seu Episcopi vel dicta congregationis Lateranen. Reclorū generalis sigillo munitis, ea profus in iudicio, & extra, vniuersis exhibita, & ostensa erunt, si des adhibeatur, si si ipsa originales littera forent exhibita, & ostensa. Nihil ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis, approbationis, constitutionis, exemptionis, liberationis, susceptionis, decreti, concessionis, indulgentiarum, ordinationis, cassationis, annullationis, derogationis, irritationis, prolationis, adiectionis, inhibitionis, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel eius ausu temerario contraire. Si qui autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum, Dat. Roma apud S. Petrum anno incarnationis Dominice 1477. decimo Calend. Septembris, Pontificatus nostri anno sexto.

CAPVT TRIGESIMVM SECVNDVM.

Defundatione Monasterij sancte Marie Gratiarum Nouariae, ac vnione, & reformatione Monasteriorum S. Mariae Noua Asta, S. Mariae de Castello Alexandriae, S. Spiritus Bergomi, S. Antony Conegliani, S. Bartholomei Laudensis, & S. Mariae de Pruallo Diocesis Ianuensis.

ANno 1472. Capitulum Generale Rauennae Reclor Generalis R. P. D. Raphael Placentinus. Visitatores D. Florentinus Placentinus, D. Eusebius Mediolanensis, D. Mattheus Veronenis, & D. Ambrosius Mediolanensis. Hoc autem anno Ciues Nouarienses animaduerterentes nostram congregationem, quam peculiari veneratione prosequerantur, in Nouariensi Comitatu multa bona, & quaedam etiam monasteria semidiruta possidere, nullam tamen tunc habuisse intra Ciuitatem, vel prope illam existere, vbi canonicorum Conuentus posset commorari, de monasterio intra Ciuitatem, vel in eius suburbis erigendo consilium habuerunt. Et primo quidem, quod ex nonnullis scripturis in Archivio nostro Romano inuentis accepit, cum Praeposito S. Spiritus nomine D.

Gaudentio de Testis ordinis canonicorum regularium, non tamen nostrae congregationis, vt sua Praeposituram ad effectum erigendi in illa collegium nostrae congregationis, (nam collegio saltem in actu erat tunc deslituta) resignaret, tractatum habuerunt, quod cum minime obtentū esset, nomine totius Ciuitatis supplicatum est Pontifici pro facultate erigendi in suburbis Ciuitatis monasterium, & vt eidem sic erecto pro canonicorum in eo degentium sustentatione videretur Praepositurae S. Mariae de Aggere, & S. Stephani de Bornago, necnon Prioratus S. Iacobi de Strata Nouariensis diocesis, & membra S. Crucis Mortariensis. Quorum supplicationibus Pontifex libentissimus annuens, pro eiusdem monasterij fundatione, & erectione, & Praeposituram, & Prioratus praedictorum vnione litteras Apostolicas dedit anno 1472. tertio Idus Februarij, Pontificatus sui primo. Quarum vigore statim ceptum monasterium cum Ecclesia sub inuocatione B. Mariae Virginis de Gratijs, quod breui tempore, ciuibus opem ferentibus, in amplam, & satis elegantem formam fuit absolutam, & conuentus canonicorum sub regimine Prioris ibidem institutus, qui cum diuino adiutorio bono Christi odore fragrantes in diuinis laudibus, & bonis operibus nunc etiam ibidem perseuerant, vbi est domus Nouitiorum, in qua decem, & octo canonici praeter Conuersos, & famulos degunt.

Cvi monasterio ad canonicorum numerum, & diuinum cultum augendum Iulius II. anno 1511. antiquum nostri ordinis canobium S. Marthae, quod a praedicto monasterio quatuor circiter stadijs est remotum, tunc canonicis deslitutum, & clerico seculari nomine Nicolao Pinnello commendatum, perpetuo vniuit. Constat per litteras Apostolicas eodem anno, quarto Nonas Februarij datas.

Hoc monasterium incolatu, & sepultura duorum canonicorum nostrae congregationis, qui apud Nouarienses pro Beatis coluntur, plurimum fuit illustratum. Primus exiit D. Blasius Vicentinus, de quo supra ca. 20. dictum fuit. Secundus D. Andreas de Domo Ossule diocesis in finibus Sedunorum, de quo Ioannes Philippus noster in Chronica lib. 6. c. vlt. & lib. 7. cap. 2. plura memoratu digna refert, & nos infra loco magis commodo dicemus. Ex eodem monasterio prodijt Ven. P. D. Ioannes Augustinus Nouariensis canonicus mira religiositatis, & incredibilis austeritatis, qui multos annos in cenobio S. Andreae Verceilensi summa cum aedificatione totius ciuitatis, quorum plurimis erat a sacris confessionibus, viuens, ibidem obiit, non sine sanctitatis opinione, vt a senioribus, qui illum viderant, dum in dicto monasterio tyrocinium agerem, saepe saepius audiui.

Habuit etiam hoc monasterium Ioannē Philippum

in Suburbio Ciuitatis, quod S. Antoni dicitur, reformandum, & in spiritualibus, & temporalibus multipliciter collapsam in laurandum acceperunt. Et ad id monasterium Praepositura Conuentualis Ordinis S. Petri de Magella, vulgo Coelestinorum, pro qua reformanda pro parte Serenissimi Ducis Petri Mocenigo, & Communitatis Ciuium Bergomensium supplicatum est Pontifici, vt ablatis monachis Ordinem monachorum in eo extingueret, & Ordinem canonicorum regularum congregationis Lateranensis institueret, illudque nostrae congregationi vniuer, & nostros auctoritate Apostolica compelleret dictum monasterium suscipere, & illud iuxta laudabiles consuetudines, obseruatias, & mores nostrae congregationis reformare, ad quorum preces sequentes literae Apostolicae totam rei seriem explicantes sunt datae.

Sextus Episcopus seruus seruorum Dei. Dilecti filij Praepositi Sancti alexandri, & Andreae de Ponte canonici maioris Ecclesiae Bergomensis salutem, & Apostolicam benedictionem. Regimini vniuersae Ecclesiae, merito licet in sufficiensibus, dissonante Domino presidentes, curam angimus assiduis, & continua meditatione pulsamus, vt opes, & operam efficaciam impendamus, quod Ecclesiae, monasteria, & alia pia loca, vtrumque persona in peccatis edone, morum sanctimoniam, religionis obseruantiam cum diuini cultus augmento, & Ecclesiastica disciplina norma extirpati vitij, salubriter valeant gubernari. Super siquidem dilectarum filiorum Communitatum, & hominum Ciuitatis Bergomi clamorosa in sinuacione percepta, quod dilecti filij modernum Prior, & Fratres domus, seu Prioratus S. Spiritus in Burgo S. Antonij Bergomensis, Ordinis S. Petri Confessoris de Magella Coelestinorum nuncupatorum, & infra. Et sicut eadem in sinuacione subiungebat, si Prior, & Fratres praedicti inde amouerentur, & Ordo praedictus inibi supprimeretur, & penitus extingueretur, ac canonice congregationis Lateranensis Ordinis sancti Augustini ad quos populus praedictus specialem deuotionis officium gerit, ibidem locarentur, firmam spem, salutemque concipientes, quod ex illorum laudabili vita, & conuersatione, diuinorum assidua, & deuota celebratio, praedicatione Verbi Dei, monitionibus, consilijs, & auertentia consuleretur: succederetque exinde diuini cultus augmentum cum animarum salute, deuotionis incremento, & populi praedicti inra admodum consolatione. Quare tam pro parte dilecti filij nobilis viri Petri Mocenigo Ducis Venetiarum, quam Communitatis, & hominum praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt in praemissis oportune prouideri de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur reformationi dicte domus, pro qua ex debito tenemur assessorum officij, paternae sollicitudinis studio intendentes, discretioni vestrae, de qua in hys, & alijs specialibus in Domino salutem obtineamus, per Apostolicam scriptam committimus, & mandamus, quatenus vos, vel alter vestrum ad dictam domum, seu Prioratum accedentes, & habentes solum Deum praesentem, & ad salutem animarum dicte Ciuitatis

Christi fidelium intendentes, modernum Priorem, & Fratres domus praedictae, ipsamque domum tam in a praesentibus, quam in futurum auctoritate nostra visitetis, & praedicta vera esse inuenieritis, super quos vestras consuetudines, & praedictos fratres iuxta excessum, vel eorundem exigentiam, & regularis instituta dicte Ordinis de Magella puniatis, corrigatis, castigetis, ipsosque ad alias domus dicte Ordinis, in quibus benivolos inuenierint receptos, eadem auctoritate nostratransfratrum Ordinem de Magella, ac dependentiam dicte Prioratus, si qua est, supprimitis penitus, & extinguitis. Et nihilominus si transfratrum, suppressionem, & extinctionem huiusmodi per vos vigore praesentium fieri contigerit, vt praefertur, domum, seu Prioratum ipsum in Prioratum S. Augustini transferatis, illumque cuius fructus redditis, & praesentium quadragesimarum flororum annui de Camera secundum communem estimationem valore annuum, vt asserunt, non excedunt, Congregationi praefatae, cuius fructuum reddendum, & praesentium verum valorem annuum praesentibus haberi volumus pro ex presso per vos iuxta illam ritum, & consuetudines, ac regularia instituta dicte Ordinis S. Augustini perpetuo saluum temporibus tenendum, regendum, & gubernandum, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis dicte auctoritatis appropriatis applicare, annexare, & incorporare: nonnullis filijs Restorem, & Canonicos dicte Congregationis, quod Prioratum reformatum huiusmodi recipiat, illaque iuxta ritum, & consuetudines, institutaque praefatae perpetuo regant, & gubernent, cogant, & compellant, ac alia circa hoc opportuna, & necessaria fuerint, & excoequidem auctoritate eueritis. Contra aliosque quolibet, & rebelles, per censuram, Ecclesiasticam, & aliam remedia, appellatione postposita componendis, conuocatis ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis, cum obstantibus constitutionibus, & ordinamentis apostolicis, ac nostris, illa praesertim, per quae ad huc inter alia volumus, quod perentes beneficia Ecclesiastica alij vniuer, tenerentur exprimeri verum valorem secundum communem estimationem tam beneficij vniuersi, quam illius, cui vniueri paterent, aliquo modo non valeret, & semper in vniuersis conuincis fieret ad partes, vniuersi quorum interesset, necnon monasterij, & ordinis praedictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate alias obortum, caterisq; contrarijs quibuscunque, aut si aliqui super praedictis suis facienda de Prioratibus huiusmodi, vel alij beneficijs Ecclesiasticis in illa partibus spectaret, vel generales Apostolica Sede, vel Legatorum eius laterani impetrarent, tam si per eos ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit praesentium, quae quidem literas, & processum habitis per easdem ad ipsum Prioratum volumus non extendi: sed nullum per hoc esse quod ad executionem Prioratum, seu beneficiorum aliorum praedictorum generari, & quibuslibet alijs privilegijs, iudicialibus, & literis Apostolicis specialibus, vel generalibus, quorumcunque tenorem existant, per quae praesentium non expressa, vel totaliter non inserta, effectum huiusmodi, & ad ea impediri valeant quomodolibet, vel differri, &

de qua, & super tota tenore habenda sit in nostris litteris specialibus. Volumus autem, quod Prior, & Fratres dicte Prioratus de nouo erecti de quindecim annis annuam annuatim, seu medietatem illius Prioratus Camera Apostolicae decem solentur, & in super ex nunc terrarum decem annis, si sicut super hys a quaquam quavis annis, nisi quod antea contigerit assentari. Et in quibus, Petrum anno incarnationis Domini, 1577. Calend. Februarij Pontificatus nostris.

In super praedictarum literarum eiectionis, & canonice regulares Lateranenses dicte monasterium vel reluctantes, & introducti, quos monachi nonnulli Apostolice ad Praepositos domorum F. Hamularum imperatris eiecere tentauerunt Lateranenses ad Sedem Apostolicam eiectionis humiliter exponunt, se locum praedictorum minime adeptos, sed rogatos, & illud pro viribus reformandum ac reformationem tum in spiritualibus, tum in temporalibus (erat enim monasterium illius deustum, & illius bona ferè omnia in illud) impensisimè defidisse. Pontificatus, vtilitatem quieti, & saluti opprobriare de benignitate Apostolica dignos, quibus intellectis, Pontifex per alias litteras ad praepositos, & Antonio Sona eiectionis Bergomensis mandauit, quatenus confessionatione rite, ac legitime per nostrum praepositorum literarum facta, per nos inappellabilem aduersus partem siue perpetuam imponerent. Quibus Innocentius ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis, cum obstantibus constitutionibus, & ordinamentis apostolicis, ac nostris, illa praesertim, per quae ad huc inter alia volumus, quod perentes beneficia Ecclesiastica alij vniuer, tenerentur exprimeri verum valorem secundum communem estimationem tam beneficij vniuersi, quam illius, cui vniueri paterent, aliquo modo non valeret, & semper in vniuersis conuincis fieret ad partes, vniuersi quorum interesset, necnon monasterij, & ordinis praedictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate alias obortum, caterisq; contrarijs quibuscunque, aut si aliqui super praedictis suis facienda de Prioratibus huiusmodi, vel alij beneficijs Ecclesiasticis in illa partibus spectaret, vel generales Apostolica Sede, vel Legatorum eius laterani impetrarent, tam si per eos ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit praesentium, quae quidem literas, & processum habitis per easdem ad ipsum Prioratum volumus non extendi: sed nullum per hoc esse quod ad executionem Prioratum, seu beneficiorum aliorum praedictorum generari, & quibuslibet alijs privilegijs, iudicialibus, & literis Apostolicis specialibus, vel generalibus, quorumcunque tenorem existant, per quae praesentium non expressa, vel totaliter non inserta, effectum huiusmodi, & ad ea impediri valeant quomodolibet, vel differri, &

Hoc eodem anno 1481. Sixtus Abbatiam S. Marie de Prælatu lanuensis diocesis, & Ordinem Colonicum cõmendatam, in qua per annos octo annis supra quinquaginta monachorum conventus omnino defecerat, extinctis in illa titulo Abbatibus, necnon etiam ordine monastico, nostræ congregationi contulit ad effectum, & cum potestate erigendi ex illius bonis in oppido Novæ diocesis Dertonensis canoniobium sub titulo Abbatis, quod tamen non est erectum, & monasterij bona Abbatia S. Theodori lanuensis viciata, emanauerunt autem literæ prædictæ vltimo 6. Calendis Nouembris.

CAPVT TRIGESIMVM TERTIVM.

De reformatione antiquæ Canonice S. Marie montis Creta & fundatione monasterij S. Marie Pacis de Vrbe.

ANNO 1482. quo Generale Capitulum congregatũ fuit Raueñne. ac in eo electi Rector Generalis R. P. D. Scuerinus Mediolanensis. Visitatores D. Archangelus Vicentinus, D. Franciscus Tarafinus, D. Sylvanus Venerus, & D. Lucas Mediolanensis, reformatum est antiquum canonicum Ordinis canoniobium S. Marie montis Creta, in diocesi Calanenſi Montisferrati, olim Vercellenſi. est autem locus, vbi monasterium, mons inter Padum, Tanarum caterorum dictæ prouinciæ altissimus. ad quem B. Eusebium Episcopũ Vercellensem & martyrem causa declinandæ persecutionis Acanorũ se recepisse, Beateque Virginis Dei genitricis imaginem à Luca Euangelista depictam, ex Oriente allatã, eò translulisse, ac in paruo sacello extructo, quod S. Eusebij Oratorium nunc dicitur, locauisse, Vercellenſis Ecclesiæ tabularia testatur. vbi postea Marchiones Montisferrati peramplam Ecclesiã ante annos quingentos castruxerũt, & multis prædijs, villis, & castris eũ illorum temporali iurisdictione donatã ac donatã canonicis regularibus Ord. S. Augustini sub regimine Prioris degentibus, antiquæ cuiusdam congregationis, cuius nomen oblitteratum legere non potui, perpetuo regendum tradiderunt. Qui locum per aliquot secula tenuerunt, donec bellorum procellis ingruentibus, quibus illæ regiones non semel attrite fuerant & crudeliter vastate, monasterium canonicis fugatis, bonis occupatis, iuribus, & iurisdictionibus ab illicitis detentoribus vsurpatis, ad tantam

calamitatem est deductum, vt tempore Sixti IV. vnus in eo canonicus nomine Tobias, ex Ordine Seruitarũ ad canonicos translatus, solus resideret. quo tempore Gulielmus Marchio Montisferrati, qui loci patronus, vt pote ab illius parentibus fundatus, putabatur, ordinẽ canonicum in illo extingui, & Seruorũ institui à Sede Apostolica impetrauit; quæ reformatio cum ad vortũ minime successisset, neque fractus ex eadem intentus colligeretur, canonicum ordinem denuo restitui, & canonicis Lateranensibus tradi supplex à Pontifice impetrauit, acceptis literis Apostolicis, apud S. Petrum hoc anno Calendis Februarij datis, quarum vigore collegium ex canonicis nostræ congregationis ibidem fuit institutum, quod sub regulari obseruantia nunc etiam viget, ac floret.

Post huiusmodi reformationem tum propter diuinum cultam restitutam, tum ob frequentia miracula, & beneficia, quæ Omnipotens ad suæ Genitricis intercessionem patrare, tribuereque poscentibus dignatur, ingenti multitudine populorum vtriusque sexus ex finitimis ciuitatibus, prouincijs illuc causa deuotionis conflente, circa maiorem Ecclesiã, & monasterium quadraginta circiter sacella per montis ambitum & citium vsque ad summam sunt ædificata, quæ nonnulli Principes, inter quos Serenissimi Sabaudia, Mantuaq; Duces, finitimæque Ciuitates & Oppida singula singuli certatim exstruenda sibi delegerunt, vt non iam vnum monasterium, sed amplum oppidũ videri videatur. Conspiciuntur in illis imagines Beatissimæ Virginis Dei Genitricis ortum, & totum huius vitæ procursum ad vnum representantes, opere statuario politissime formatæ adeo, vt in illis præter spiritum nihil desiderari videatur. de quibus sacellis, necnon etiam de monasterij, & Ecclesiæ prima fundatione librũ edidit R. P. D. Michael Angelus à Liburno, loci Vicarius, sublimis vir ingenij supra conditionem ætatis, in quo spes magna concidit, dum morte præuentus illud Quintilianum verificauit. Ingenia præcocia raro ad maturitatem peruenire. Hoc monasterium propter loci reuerentiam, & populi conuersum dignitate Abbatiali ante paucos annos fuit decoratum.

ANNO 1483. Generale Capitulum Placentiæ. Rector Generalis R. P. D. Archangelus Vicentinus. Visitatores D. Gregorius Placentinus, D. Donatus Mediolanensis, D. Philippus à Camerino, & D. Philippus Vercellensis. Hoc anno Sixtus IV. Ecclesiã S. Marie Pacis de vrbe proprijs sumptibus fundatam canonicis regularibus Laterano pulsus donauit. Cuius erigendæ occasio hæc fuit; nam vbi templum S. Marie Pacis nunc visitur, erat antea Ecclesiã parochialis S. Andreae de Aquarenarijs nuncupata, & in illius porticu effigies beatissimæ Virginis Deiparæ,

II.

49 Me
na.

